

ERÄ-LEHTI NO 1-2007 katiskatesti ohessa kokonaisuudessaan mitään siihen lisäämättä tai pois jättämättä. Pietarin-katiskoihin on tehty testin alkamisen jälkeen joitakin kalastavuutta lisääviä parannuksia mm. Simpukka-katiskan nielujen osalta.

(Kivikankaan lisäämät kuvatekstit sinisellä värillä)

Kuvat: Kivikangas Oy:n arkisto

Ufo ja muut kokoontaittuvat

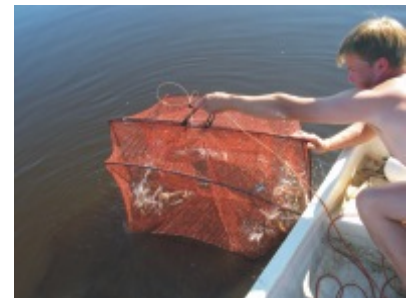
RISTO JUSSILA

Kalaverkkojen valmistajana tunnettu Kivikangas Oy rynnistää katiskamarkkinoille valtteinaan kokoontaittuvuus ja pehmeähavaksisuus. Uusia ja erikoisia malleja on peräti viisi.

Kuvissa: Ufo, Teho ja Lokka tilaa säästävissä kuljetusasennossa sekä kalastusvalmiina.

Viimeksi katiskapyynti uudistui Weke-katiskoitten myötä. Sen jälkeen markkinoille on ilmestynyt muutama prototyypin asteella oleva pehmeäverkkoineen, nopeasti koottava katiska, mutta ne ovat myöhemmin hävinneet. Ongelmia on ollut kalastavuudessa ja kestävyudessa. Kivikangas Oy on tuonut myös kortensa tähän kekkoon viidellä kokoon taittuvalla mallilla, joissa on pehmeä polyeteenihavas. Keveys ja kokoaminen pyyntikuntoon muutamissa sekunneissa kätevien hakasten avulla ovat katiskalle ennen näkemättömiä ominaisuuksia. Sateenvarjokatiskat Ella ja Kalla aukaisivat aikoinaan latua tähän suuntaan, mutta niiden rakenne ei ollut kalastavuuden kannalta toimiva. Kokoontaittuvuuden ansiosta Kivikankaan uutuuksia on helppo kuljettaa autossa ja veneessä levynä, kun lyttyyn lasketun katiskan korkeus on vain kymmenisen senttiä. Varastoinnissakin pieni tilantarve on eduksi ja kokoaminen käy käden käänteessä. Matalaksi taittumisen ja keveyden ansiosta katiskasta saadaan nyt ensi kertaa marketeissa helposti myytävä tuote. Muoviin pakattuna nämä katiskat sopivat hyllyihin ja ostoskärryihin sekä postin tai matkahuollon kuljetettaviksi. Katiskoille avautuu siksi oikeastaan ensi kertaa massamarkkinat ja katiskapyynnin suosio saattaa jopa lisääntyä. Vanhanaikainen itse koottava rautalankakatiska oli osin samantyyppinen tuote, mutta terävälankaisena hankala käsitellä. Sen kasaaminen vie paljon aikaa - liian paljon - voi nykyisin sanoa. Kivikankaan uutuuksien idea perustuu pieniin hakasiin. Aluksi niiden kyky pitää katiskat koossa pyydyksiä laskettaessa ja koettaessa epäilytti, mutta koekalastus osoitti epäilyn olleen turhaa. Liitokset eivät repsahtele auki ja saalis pysyy sisällä. Kahdessa aitamallin katiskassa aidat eivät kuitenkaan pysy paikoillaan, mutta niitä ei toisaalta edes tarvita. Kalastavuus ei aidalla lisääny. Koekatiskoista aidat poistettiin.

Teho-katiska

Ufossa on kaksi nielua, joiden jatkeena on pehmeä, vihreä liina. Sisänarut pitävät liinan raollaan.

Uskomaton Ufo

Jousirunkoinen Ufo muistuttaa minikokoista rysää. Metrin mittainen ja puolen metrin levyinen pötkylä on tehty solmuväliltään tiheästä 12 mm:n verkosta. Katiska painuu lyttyyn ja sen voi lukita varastoitaessa levyksi.

Ufon nielu on erikoinen. Sen ylä- ja alareunoista läpi katiskan toisen puolen vastaaviin kohtiin kulkevat narut pitävät auki hyvin pehmeästä materiaalista valmistettuja nieluliinoja. Katiska pitää laskea veteen niin, että nielulangat ovat ylhäällä ja alhaalla. Kokeilussa tämä asento tuntui parhaalta.

Vaikka herkkä nieluliina asettuu vain vähän tai ei lainkaan raolleen, pikkuaahvenet ja joskus isommatkin uivat katiskan melko hyvin.

Mutta Ufon erikoisuutena on sen kyky pyytää mateita. Syksyllä, kun mateet alkavat liikkua rantojen ja karikoiden liepeillä, noin 4-6 m:n syvyyteen laskettu Ufo kalasti erittäin hyvin mateita, jotka uivat pömpeliin pikkuaahventen houkuttelemina.

Kutuaikana matalassa Ufo ei pyytänyt ahventa ihan yhtä hyvin, mutta ehkä se oli osin sattumaa tai nielu ei pelannut kunnolla.

Kalanpoistoluukkuna toimii Ufossa, kuten muissakin Kivikankaan katiskoissa, vetoketju. Se on erinomainen, jos vain kestää vuosia.

Ufon pehmeä verkko ei naarmuta käsiä ja kalojakin ehkä vähemmän kuin rautalankainen. On silti väärä luulo, että kalat eivät hankaisi kuonoaan pehmeäverkköissä verille, sen koekalastus jälleen osoitti, jos kokemisväli on liian pitkä.

Ufo oli uutuuksien yllättäjä. Kuka olisi uskonut, että tuollainen hökötys antaa joskus saaliiksi isompiakin ahvenia ja syksyisin solkenaan mateita. Ufo on edullinen ja äärimmäisen kevyt käsitellä, varsinainen UL-katiska. Mikään tehopyydyks se ei kuitenkaan ole.

Puutteena ovat hakaset, joiden pitäisi lukita Ufo varastoinnissa läjään. Ne eivät pidä ja jousirunko pullahtelee varastossa ja veneessä suoraksi. Ufossa on mukana naru, mutta se on liian lyhyt. Käyttöalueen pitäisi ulottua kymmeneen metriin, tiedoksi valmistajalle.

Minikokonsa ansiosta Ufon saa pienestä avannosta veteen ja se pyytää talvellakin sinttejä, jotka houkuttelevat mateita. Koska made ei vaurioita katiskassa itseään, kokemisväli voi talvella olla pitkä. Ufossa on siksi ainesta talviseksi madepyydykseksi myös kutuajan ulkopuolella.

**“Ja se kuningaskysymys,
kumpi on kalastavampi,
Lokka vai Weke?”**

**“Käyttöominaisuuksiltaan Lokka on selvästi Wekeä
parempi ja myös hinnaltaan
tuntuvasti edullisempi.”**

Lupaava Lokka

Uutuuksista kalastavimmalta haukien, lahnojen ja isompien ahventen osalta vaikuttaa Lokka. Siinä on kaksinielurakenne ja se jäljittelee Lokan tekoaltaalla ammattikalastajien kehittämää katiskamallia.

Lokan pohjan mitat ovat 70 x 100 cm ja korkeus 50 cm. Vaikka katiska on melko iso, se on kevyt. Muovihavas ei paina juuri mitään, paino tulee tukilangoista, joka ovat muovipäällystettyä 4 mm:n rautalankaa. Tukilangat ovat vahvoja, mutta taipuvat, kun riskisti vääntää.

Pehmeäverkkoisissa katiskoissa nielu ja sen säätäminen on aina ollut suuri ongelma. Lokassa ensimmäisen nielun maksimileveys on 9 cm ja sitä voi kiristysnarulla ja pikalukolla säätää pienemmäksi. Takimmainen nielu on leveimmältä kohdaltaan 6 cm, ylä- ja alareunasta 5 cm, eikä siinä ole säätöä.

Sisänielujen mitoitus on passeli isomman ahvenen ja kookkaiden petokalojen pyyntiin. Takimmaisen nielun sopiva leveys ahvenelle on 4-5 cm, mutta suuremmille petokaloille Lokan 6 cm on hyvä.

Lokassa, kuten muissakin pehmeäverkkoisissa, pulmana ovat nielun poikkileikatusta havaksesta töröttävät langanpäät. Ne osuvat kalaan, kun se pyrkii sisään. Kokeilu-Lokassa pätkiä törötti kapeammassa sisänielussa päänielua enemmän.

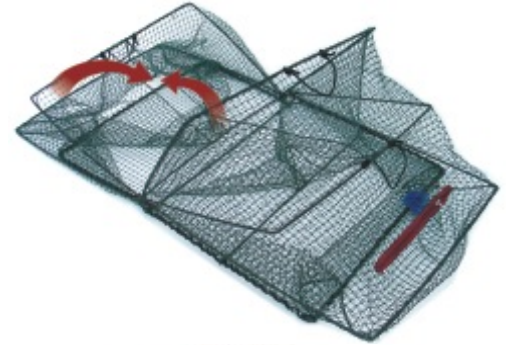
Asia ei äkkipäätä vaikuta suurelta, mutta käytössäni on aiemmin ollut Lokkaa muistuttava rautalankaverkkoinen katiska, jonka kalastavuus oli Lokkaa parempi. Epäilenkin, että jos Lokka olisi perinteistä rautalankaverkkoa tai vastaavaa kuin Weke, se kalastaisi nielujen siloisuuden vuoksi paremmin. Pehmeän verkon ongelmana on myös muotoilu nielun etuosasta. Metalliverkolla nielujen poskiin saa pitemmän sisäänviennin ja pyöristävän muodon. Kokoontaittuvassa katiskassa sisäänviennin on lyhyt ja posket suorat. Nämä yksityiskohdat ovat Wekessä kalastavammin toteutettu. Kokeilussa olleen Lokan mitattu solmuväli oli 20 mm. Perinteisen galvanoidun, rautalankaisen katiskaverkon solmuväli on 19 mm, joten Lokka on harvuudeltaan sitä vastaava. Jos kaikkein pienimmätkin sinit pysisivät Lokassa, sen pyytävyys haukien, mateiden ja isompien ahventen osalta parantuisi.

Toisaalta Lokan hyvänä puolenä on, että kutuaikana se pyytää tiheäsilmaista paremmin isoa ahventa, lahnaa ja haukea. Kaikkein pienin sinit näyttää ajoittain karkottavan kutukiimaista isoa kalaa luotaan, mutta kudun jälkeen aina myöhäissyksyyn saakka tilanne on päinvastainen.

Plussana on myös kookas kalapesä, puolen katiskan kokoinen. Iso kala ei vahingoita itseään siellä aivan yhtä paljon kuin kalapesältänsä selvästi ahtaammassa Wekessä.

Ja se kuningaskysymys, kumpi on kalastavampi, Lokka vai Weke?

Kesällä ja syksyllä Weke pyydysti tässä kokeilussa Lokkaa paremmin ja säilytti paikkansa ykköspyydyksenä. Mutta keväällä kutuaikana Lokka pyydysti haukea, lahnaa ja isompaa ahventa niin hyvin, ettei selvää eroa syntynyt. Käyttöominaisuuksiltaan Lokka on selvästi Wekeä parempi ja myös hinnaltaan tuntuvasti edullisempi.

Kalanpoistoluukkuna toimii vetoketju.

Taittuvan katiskan “pystytys” pyyntikuntoon tapahtuu lukitsemalla päädyt toisiinsa metallisella hakasilla.

Ahdas Teho

Teho on Lokan tapaan kaksoisnieluisen. Sen pohjan mitat ovat 70 x 100 cm ja korkeus 42 cm.

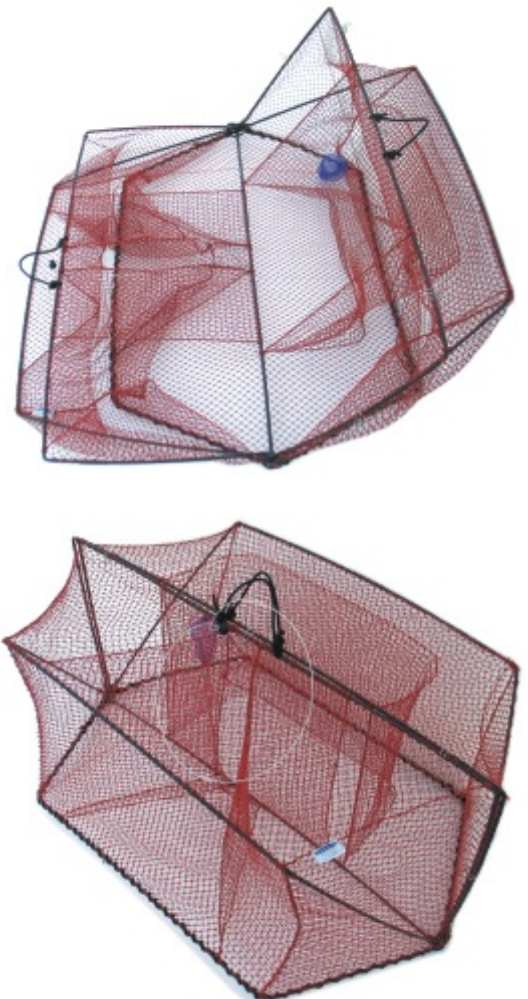
Ongelmana on etunielun jälkeinen turhan pieni etutila. Sisänieluihin päästäkseen kalan pitää lisäksi tehdä 180-asteen käännös. Isommalta haulelta se ei ahtaassa etutilassa onnistu.

Teho on Lokan tapaan kevyt ja sen kokoaminen hakasten avulla käy sekunneissa. Mekanismi ei ole kuitenkaan aivan yhtä toimiva, eikä Teho asetu yhtä tiiviisti pohjaa vasten, vaan jää hieman keikkuvaksi.

Tehon solmuväli on 13 mm, sama kuin Weke-katiskoissa. Sisänielurakenne on kopioitu Wekestä, mutta kokoon taittava mekanismi aiheuttaa rakenteeseen pulmia. Nielujen sijoittelua ei ole pystytty toteuttamaan yhtä hyvin.

Kokeilussa olleessa Tehossa nielusta ei törrötä havaksen katkaisusta jääneitä langanpätkiä yhtä paljon kuin Lokassa. Käsiteltävyys ja keveys ovat samaa loistoluokkaa, mutta kalastavuus jäi koko kausi yhteen summattuna heikommaksi kuin Lokalla.

Hyvin pientä ahventa Teholla tuli runsaasti, isompaa kalaa vähemmän. Mateita Teho saalisti syksyllä mukavasti. Kutuaikana pyydys ei ole kovin hyvä isommille kaloille tiheän silmänsä ja ahtaiden sisänielujensa takia, kesällä ja syksyllä se pelaa paremmin.

Rampo on perinteisen katiskan mallinen

Rampo ja Simpukka

Rampo on yksineluinen ja malliltaan perinteistä katiskaa jäljittelevä. Sen pohjan mitat ovat 80 x 65 cm ja korkeus 50 cm.

Rampo on valmistettu samoista materiaaleista kuin Lokka ja solmuväli on sama 20 mm. Rampossa on aita, joka ei kuitenkaan koekäytössä pysynyt paikoillaan.

Rampo saalisti rantakasvillisuuden seasta kohtalaisesti haukia, vaikka sen nielun posket ovat mielestäni liian jyrkät. Nielussa on narusäätö ja sen maksimileveys on 6 cm. Havaksen katkottuja langanpäitä töröttää nielussa Lokan tapaan.

Tämäkin malli on todella kevyt, nopeasti koottava ja helppo käyttää, mutta prototyypin piirteitä on vielä turhan paljon. Tuotekehittelyä kaivataan.

Pelkkää etua keveydestä ei ole. Haittapuolena kasvillisuuden sekaan laskettaessa on, ettei katiska tahdo painua tiiviisti pohjaan. Kovin sakean kasvillisuuden seassa Kivikankaan uudet kevytkatiskat eivät ole parhaimmillaan.

Simpukka oli kokeilussa uutuuksista pyytävyydeltään huonoin. Se pysyy koottuna kasassa yhden hakasen avulla. Tukirakenteet ovat sinkittyä teräslankaa ja verkon solmuväli 13 mm.

Simpukan nielu on samaa pehmeää liinaa kuin Ufossa. Koekappaleissa nielu oli aluksi täysin kiinni, mutta rakenteensa ansiosta havas avautuu esim. kädellä kokeiltaessa helposti. Myöhemmin yhden Simpukan niuluhavas jäi mykkyrälle ja auki, josta sen muotoa ei voinut muuttaa.

Simpukka antoi saalista niin vähän, että nieluviritys tuntuu kaipaavan kehittelyä. Aita ei pysynyt paikoillaan lainkaan ja poistimme sen. Simpukan pohjan halkaisija on 75 cm ja korkeus 40 cm, joten pikkupyydystä on helppo käsitellä.

Uutuuksien mukana tuli pieni syöttipussi, johon voi laittaa syöttiainetta houkuttelemaan särkikaloja. Syöttiaine toimii parhaiten talvella ja kohtalaisesti myöhään syksyllä, joten käytännön merkitystä sillä ei juuri ole.

